

## UZMAN



**HİLMİ DEVELİ**

hilmidéveli@kobi-efor.com.tr

**'Reel Sektör' ve KOBİ'ler karamsarlığa kapılmadan AB ülkelerinde yaşananları fırsata dönüştürmeliler. Sürdürülebilir rekabet güçlerini arttırıcı bir dizi yapısal dönüşüm ve anlayışla değişim kararlarını hızla uygulamaya koymalılar.**

## 2012, katmadeğerli üretim odaklı yıl olmak zorunda

**A**vrupa ekonomisi çöküş yaşarken TÜİK verilerine göre Türkiye, 2011'in ilk çeyreğini yüzde 12, ikinci çeyreğini yüzde 8.8 ve üçüncü çeyreğini de yüzde 8.2'lik büyüme oranları ile kapattı. Yılın 9 ayı sonundaki büyüme ise yüzde 9,6 olarak gerçekleşti. Yılsonu büyüme ortalamasının ise yüzde 7'nin üzerinde olacağı kesin. ABD ve AB üyesi ülkelerde borçlanma odaklı ekonomik sorunların giderek ağırlaştığı bir süreçte Türkiye'nin bu sonuçları elde etmesi önemli. Büyümenin lokomotifliğini ise özel sektör yapıyor. Bu olumluluğun yanında Türkiye ekonomisinin kırılganlığını ise cari açık oluşturuyor. Merkez Bankası verilerine göre Türkiye'nin cari işlemler hesabı açığı, bu yılın Ocak-Ekim döneminde, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 94 artarak, 65 milyar 57 milyon dolar oldu. Geçen yılın 10 aylık döneminde cari açık 33 milyar 545 milyon dolar düzeyindeydi. 2012 yılında da Hükümet'in Türkiye'nin ekonomisindeki en önemli kırılganlık olan cari açığa mücadeleyi sürdürmesi bekleniyor. Bu nedenle yapısal reformları zaman geçirmeden uygulamaya geçirmek zorunda olduğu gerek ekonomistler gerekse iş dünyasının temsilcilerince sürekli olarak dile getirilmekte. Cari açığa mücadele sadece yapısal reformlarla ve dışarıdan gelecek sıcak para ile sınırlı olmalıdır. Bu bağlamda bir dizi uyarı ve önlemlerin yer aldığı Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu'nun (TİSK) 2011 yılını değerlendirdiği Aralık ayı ekonomi bültenindeki tespitleri kısaca sizlerle paylaşmak istiyorum: "AB'de kriz derinleşirken ilginç gelişmeler yaşanıyor. AB'nin sağlam ekonomisi Almanya'da bile borçlanma faizlerinde sorun yaşanması, Avro Alanı'ndaki krizin derinleşeceğini gösteriyor. AB'nin borç sarmalı krizinin Türkiye'yi etkilemesi kaçınılmaz. Devletten iş dünyasına ve bireylere kadar tüm kesimler dikkatli olmalı. Üretim, ciro ve sipariş endekslerinde ciddi yükselişler olurken kapasite kullanım oranı bu hıza yetişemedi. Kapasite kullanımını ve çalışma saatleri artmadan ortaya çıkan bu yükseliş, uyumsuz bir tablo yarattı. İlk 9 ayda bütçe açığı 23.1 milyar TL oldu. Kamu borç stokunun yüksek olması nedeniyle yatırımların 2 katı tutarında faiz ödemesi yapıldı. Mali Af Yasası'nın da etkisiyle 2011 yılında bütçe dengesi büyük ölçüde tuttu. Bu durum, Hükümetin cari açığı azaltma politikası açısından avantajlı bir durum yarattı. Avantajın korunması için kayıtdışılıkla mücadele edilmelidir. Merkez Bankası, temel politika araçlarında değişiklik yapmadı.

Ancak, açık enflasyon hedefi ile örtük döviz kuru ve faiz oranı hedefi, politikaların dikkatle izlenmesini gerektiriyor. Kişi başına düşen milli gelirin de son çeyrek için beklenen büyümedeki yavaşlamaya ve kurlardaki yükselişe rağmen 2010'a göre yükselişini ve 10 bin 500 dolara ulaşacağı tahmin ediliyor. Türkiye'ye doğrudan yabancı sermaye girişi yüzde 42 artarak 11.5 milyar doları aşarken, işsizlik oranı da yüzde 8.8'e geriledi. Böylece 1.7 milyondan fazla kişiye iş bulunmuş oldu. 2011'in en çok korkutan gelişmesi ise dış ticaret açığı ve buna bağlı rekor cari açık oldu. Merkez Bankası'nın sene başında yüzde 5,5 olarak koyduğu enflasyon hedefi bir kat şaştı. Kasım 2011 itibarıyla yıllık enflasyon TÜFE'de yüzde 9.48, ÜFE'de yüzde 13.67 oldu. Merkez Bankası'nın, Haziran 2011'den itibaren cari açığı azaltmak üzere uygulamaya koyduğu politikalar, henüz istenilen etkiyi yaratamadı. Yapısal sorunlar cari açığın gerilemesini engelliyor. Türkiye en yüksek cari açığa sahip ülke durumunda. Sanayi üretimi, kapasite kullanım oranı, işgücüne katılma oranı, cari açık, büyüme gibi başlıklar altında değerlendirmede, sanayi üretiminin yıllık bazda yüzde 7.3, aylık bazda yüzde 8.6 arttığı, aylık bazda en yüksek artışın yüzde 10.1 ile imalat sanayisinde görülüyor. Kapasite kullanım oranının ise yıllık bazda 0.1 puan, aylık bazda 1.4 puan azaldığı belirtiliyor. Kapasite kullanım oranı ile sanayi üretimi verileri arasında uyum sorunu dikkat çekiyor. Türkiye, Çin'i geçerek büyümede ilk sıraya yerleşti büyümenin belirleyicisi imalat sanayi oldu. Harcama yöntemi, GSYH'nin iç talebe bağlı büyüdüğünü gösterdi." TİSK'in değerlendirmesi özetle bunlar. Gerek ekonomistlerin, gerekse iş dünyasının temsilcilerinin ortak kanısı ise küresel ekonomideki yaşamakta ve yaşanacak olası belirsizlikler Türkiye'yi de etkileyebilecek, bu nedenle 2012'nin zor bir yıl olacağı yönünde. TİSK'in 2011 yılı değerlendirmelerine ve 2012 yılı öngörülerine katılıyorum. Önerilerime gelince, 'Reel Sektör' ve KOBİ'ler karamsarlığa kapılmadan AB ülkelerinde yaşananları fırsata dönüştürmeliler. Bunun için de sürdürülebilir rekabet güçlerini arttırıcı Ar-Ge, inovasyon odaklı katma değerli ve ihracata dayalı üretim stratejilerini, bilgi teknolojilerini verimli kullanma, kurumsallaşma gibi bir dizi yapısal dönüşüm ve anlayışla değişim kararlarını hızla uygulamaya koymalılar. Yeni yılın dünyamıza ve ülkemize barış, refah, iş yaşamında başarı ve bol kazançlar getirmesini dilerim.